

Tulevaisuuslautakunnan lausunto Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä vuosille 2026–2029

Pohteella ollaan laatimassa pelastustoimen palvelutasopäätöstä vuosille 2026-2029. Tulevaisuuslautakunnalta pyydetään lausuntoa asiasta 25.9.2025 mennessä. Palvelutasopäätös on Pohteen aluevaltuuston käsittelyssä 10.11.2025.

Tulevaisuuslautakunta lausuu asiasta seuraavaa:

1. Yhteensovittaminen hyvinvointialueen strategiaan ja muihin strategisiin asiakirjoihin

Tulevaisuuslautakunta pitää tärkeänä, että palvelutasopäätös on sisällöltään ja tavoitteiltaan yhteensovitettu parhaillaan päivitettävän hyvinvointialuestrategian ja muiden Pohteen strategisten asiakirjojen kanssa. Lautakunta pitää hyvänä, että Pohteen strategiatyön valmistuttua syksyllä 2025 palvelutasopäätökseen lisätään tarvittavilta osin nostoja muun muassa hyvinvointialueen strategisista tavoitteista. Lautakunnan näkemyksen mukaan palvelutasopäätöksessä on toimivalla tavalla yhteensovitettu pelastustoimen kansalliset ja alueelliset tavoitteet.

Lautakunta katsoo, että palvelutasopäätöksen on tarkoituksenmukaista olla strategisella tasolla ja välttää liiallista operatiivisten yksityiskohtien kuvaamista. Lautakunnan näkemyksen mukaan palvelutasopäätöksessä on onnistuneesti kuvattu palveluiden järjestämisen periaatteet, riskiperusteisuus ja kehittämistarpeet. Jatkovalmistelussa on hyvä varmistaa, että päätös ohjaa toimintaa strategisesti ja jättää operatiivisen toteutuksen pelastustoimen johdon ja henkilöstön vastuulle.

2. Palvelutasopäätöksen väliarviointi ennen vuotta 2029

Tulevaisuuslautakunta ehdottaa, että palvelutasopäätökselle tehdään väliarviointi ennen varsinaisen voimassaoloajan päättymistä. Väliarviointi mahdollistaa päätöksen vaikuttavuuden ja tavoitteiden toteutumisen seurannan sekä tarvittavien muutosten tekemisen toimintaympäristön muuttuessa. Väliarviointi voidaan kytkeä esimerkiksi palvelutasopäätöksen vuosittaiseen seurantaan ja raportointiin.

3. Turvallisuustilanne ja NATO-jäsenyyden vaikutukset

Lautakunnan näkemyksen mukaan palvelutasopäätöksessä on tärkeää huomioida muuttunut globaali turvallisuustilanne, mukaan lukien Suomen NATO-jäsenyyden vaikutukset. Palvelutasopäätöksessä on onnistuneesti tunnistettu Venäjästä aiheutuvat mahdolliset uhat ja korostettu varautumisen, väestönsuojelun ja kansainvälisen yhteistyön merkitystä.

4. Vuoropuhelu ja yhteistyö aluehallintoviraston (AVI) kanssa

Lautakunta nostaa esiin vuoropuhelun ja yhteistyön merkityksen AVI:n kanssa palvelutasopäätöksen toimeenpanossa ja seurannassa. AVI:n lausunnot ja vuosittaiset arviot on huomioitu palvelutasopäätöksen luonnoksessa, ja jatkossakin on tärkeää varmistaa, että AVI:n esiin nostamat kehittämistarpeet ja määräykset otetaan huomioon päätöksen toimeenpanossa.

5. Kustannusvaikutukset

Tulevaisuuslautakunnan näkemyksen mukaan palvelutasopäätöksen kustannusvaikutukset on tarpeen arvioida kattavasti. Päätösluonnoksessa on esitetty investointitarpeet ja käyttötalouden kehitystarpeet, mutta lautakunta nostaa esiin, että taloudellista kestävyyttä ja kustannusvaikuttavuutta on tärkeää seurata jatkuvasti. Kehittämistoimenpiteiden ja investointien vaikutukset talouteen tulee arvioida realistisesti ja varmistaa, että ne ovat linjassa hyvinvointialueen taloudellisten raamien kanssa.

6. Aiempien kehitystarpeiden ja -ehdotusten huomioiminen

Lautakunta kiinnitti huomiota, että palvelutasopäätöksen luonnoksessa on kattavasti kuvattu kehittämiskohteet ja toimenpiteet, jotka pohjautuvat muun muassa AVI:n arvioihin, omavalvontaan ja riskianalyysihin. Kehittämissuunnitelman toteutumista on tärkeää seurata säännöllisesti.

7. Yhteistyö pelastustoimen ja sote-palvelujen välillä

Tulevaisuuslautakunta korostaa pelastustoimen ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyön merkitystä. Yhteistyö on tärkeää muun muassa varautumisessa, väestönsuojelussa, onnettomuuksien ehkäisyssä ja yhteisten riskien hallinnassa. Palvelutasopäätöksessä on tunnistettu yhteistyön tarve. Sen käytännön toteutusta ja kehittämistä kannattaa lautakunnan näkemyksen mukaan edelleen vahvistaa.

Yhteenveto

Tulevaisuuslautakunta pitää pelastustoimen palvelutasopäätöksen luonnosta kattavana ja perusteltuna. Lautakunta korostaa strategista ohjausta, vaikuttavuuden ja taloudellisen kestävyysseuranta sekä yhteistyön ja vuoropuhelun vahvistamista niin AVI:n, sote-palveluiden kuin muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Lautakunta esittää, että palvelutasopäätöksen jatkovalmistelussa huomioidaan edellä esitetyt näkökohdat ja kehittämissuhteet.